

Monumentnummer*: 532018

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **28 november 2014**
Kadaster deel/nr **82870/151**

Woonplaats* **Asperen**   *Gemeente** **West Betuwe**   *Provincie** **Gelderland**

Locatiennaam **Asperen**   *Locatieomschrijving* **Betonnen werken bij Asperen**

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Asperen	A			1685
Asperen	A			1687
Asperen	A			1684

*Omschrijving***

Cluster 69.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

VIJF EMPLACEMENTEN / AARDEN GESCHUTSOPSTELLINGEN van het complex Betonnen Werken Asperen, gevormd door twee batterijen van twee en drie in elkaars nabijheid gelegen aanaardingen langs de Meerdijk. Op talrijke plaatsen binnen - veelal op de wallen - en buiten de forten waren opstelplaatsen voor geschut voorbereid. De emplacements (kunnen) dateren uit verschillende perioden en zijn soms ook meerdere malen (her)ingericht. Een groot deel van de opstelplaatsen of banken was in de open lucht gesitueerd en bestond uit niet veel meer dan een geëffend, met gras bedekt platform. De dekking bestond gewoonlijk uit een (lage) eveneens aarden wal of borstwering, waarin eventueel plaatselijke verlagingen ten behoeve van het geschut waren aangebracht. In een aantal gevallen zijn emplacements bovenop bomvrije bouwwerken aangelegd en zijn er hellingen (geweest) om de kanonnen met paarden of handkracht omhoog te brengen. Opstelplaatsen kwamen gewoonlijk in (kleine) groepjes voor, waardoor ze als batterij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

konden functioneren. Veel aarden emplacements en borstweringen zijn in de loop der tijd verdwenen of moeilijk herkenbaar geworden, maar op een aantal plaatsen zijn ze nog aanwezig of weer herkenbaar (gemaakt). Dit is in het bijzonder het geval op een aantal forten, maar ook bij enkele dijklichamen die als hoofdverdedigingslijn fungeerden, zoals de Gedekte Gemeenschapsweg bij Honswijk, de Nieuwe Zuider Lingedijk en de Meerdijk. De dijken vormden dan de beveiliging of het glacis van een gedekte weg. Zo zijn langs de westzijde van de Meerdijk op verschillende plaatsen aarden bulten onder de kruin van de dijk aanwezig die relictten zijn van midden- en laat-19de-eeuwse emplacements. Zuidelijk van beide batterijen ligt een betonnen batterijschuilplaats.

Omschrijving

VIJF EMLACEMENTEN / AARDEN GESCHUTSOPSTELLINGEN, gevormd door een tweetal batterijen van twee, respectievelijk drie in elkaars nabijheid gelegen aanaardingen of traversen langs de westelijk talud van de Meerdijk, ongeveer tegenover het stadje Asperen uit 1845 en verbeterd in 1899. De twee (zuid) - respectievelijk drie (noord) voorbereide emplacements bestaan uit open, aarden, met gras begroeiende, afgeplatte uitbouwen van het dijklichaam, waarop geschut geplaatst konden worden. De drie noordelijke zijn het duidelijkst als zodanig herkenbaar.

Waardering

De VIJF EMLACEMENTEN / AARDEN GESCHUTSOPSTELLINGEN van complex Betonnen Werken Asperen zijn van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende meer dan 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19e eeuw)

Het betreft hier onderdelen die dateren van het midden en eind van de 19e eeuw, namelijk twee batterijen van aarden opstelplaatsen voor geschut langs de keelzijde van een dijklichaam.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met de beide annexe batterijschuilplaatsen.

* De onderdelen zijn representatief (karakteristiek) omdat ze voorbeelden zijn van open, voorbereide opstelplaatsen voor geschut als onderdelen van een gedeconcentreerde verdediging langs de keelzijde van een dijklichaam dat deel uitmaakte van de hoofdverdedigingslijn.

* De onderdelen zijn redelijk gaaf bewaard omdat ze nog goed in het veld herkenbaar zijn.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bomvrij militair object

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument